

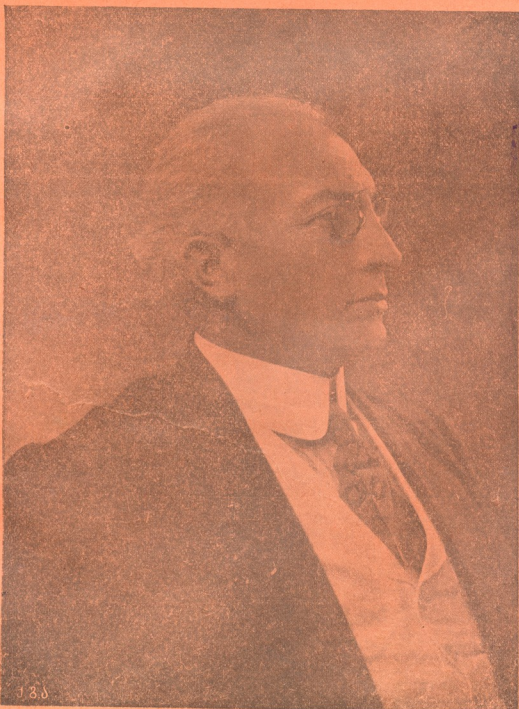
მეცნიერების სსოფრთხილება

საუცხოო სალიტერატურო ქვეყანა

№ 16.—1914

ფ ა ნ ი 10 კ

კვირა, 22 ივნისი.

Handwritten notes in red ink, including the number 9813.

სოციალური სამსახურ-სალიტერატურა და საზოგადოებრივი შინაგარეო შინაგარეო შინაგარეო იუმორისტული განყოფილებით და კარკატურებით.

ყოველს ნომერში დაიბეჭდება სარებერტუარო პიესა, ორიგინალური ანუ ნათარგმნი.

ჟურნალს საგანგებო თანამშრომელ — კორესპონდენტები ჰქვავს რუსეთსა და საზღვარგარე. ჟურნალში ითანამშრომლებენ ცნობილი მწიგნობარნი, მუსიკოსნი, დრამატურგნი, მკაცსნი და მსატვარ-ხელაფანნი.

ჟურნალის ფასი: წლიურად— 2 მ., ნახევარი წლით— 3 მ., თითო— 10 კ. ფულის გადახდა ნაწილ-ნაწილად შეიძლება: ხელისმოწერის დროს 1 მ., დანარჩენიც ორ ნაწილად.

ხელისმოწერა მიიღება: ქართ. დრამატ. საზოგადოების კანტონაში იოსებ აქედაშვილთან დიდით 2—2 საათამდე, საღამოს 6—8 საათამდე.

წერილები და მასალები უნდა გამოიგზავნოს იოსებ იმედაშვილის სახე-ზე - Тифლის, რედ. ჟურ. „Театри და Цховреба“ იოსიფ იმედაშვილი.

ჟურნალში დასაბეჭდი განცხადებანიც მიიღება აქვე. ტელეფონი № 7-95.

რედაქტორ გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

თეიი საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი გამოდის ორშაბათობით

მიიღება ხალის მოწამი 1914 წლისთვის წლიურნი ხელის მომწერდნი მიიღებენ 2 საჩუქარს: 1) წიგნს, სადაც მოთავსებული იქნება პაპაიის პოემა „რამა-ლ მახში“, რაქა-ლენსებში მისი მოგზაურობის, ამბავი წარმოთქმული სიტყვები და ამ კუთხის რუკა; 2) ნ. ა. ლუბროვსკის თხზულებას „მ. გ. შსტ ბეზლი“, რომელიც საკუთრად „თეიი“-სათვის არის დაწერილი.

ხელისმოწერა მიიღება „თეიი“-ს რედაქციაში (ოლგას ქ. სახ. დისამიძისა, № 4).

ფასი გაზეთისა: წლიურად— 2 მ. 50 კ., ნახევარ წლით— 1 მ. 25 კ., ერთი თვით— 25 კ. კონტრა ღია ყოველდღე დღის 10 საათიდან 1 საათამდე.

მისამართის გამოცემა თბილისს გარეუკ 40 კ. მისამართი: Тифლის, Ольгинская № 4, დ. Диасамидზე, редакция газ. „Теиი“. რედ.-გამომცემელი მ. დიხაშიძე

იმაკათი უკველდღიური სალიტ.-საღ. გაზეთი

ახალ რედაქციით და თანამშრომლებით გაზეთის ფასი: წლით— 7 მ., ნახევარ წლით— 4 მ., ერთი თვით— 4 აბანი, ცალკე ნომერი 5 კაპ.

საზღვარ გარედ წლიურად 15 მ., ნახევარ წლით— 8 მ., სოფლის მსწავლებლებს და უფასო წიგნთსაცავ-სამკითხველოებს წლიურად 6 მ. ფასის გადახდა ნაწილ-ნაწილად შეიძლება.

მისამართი: Кутаისი, რედ. გაზ. „Имерети“. რედაქტორ-გამომცემელი მ. ჰალიძე

ურომა სალიტ.-საპოლ. და ეკონომიური გაზეთი გამოდის ორშაბათობით.

რედაქცია: გიმნაზიის ქ., პ. ფერაძის და ნ. კარაუხოვის სტამბის სადგომში.

გაზეთის ფასი: წლით— 2 მ. 50 კ., ნახევარ წლით— 1 მ. 25 კ., თვით— 25 კ., ცალკე ნომერი 5 კ., საზღვარ გარედ ორჯერ მეტი. ფული და წერილები მიიღება: Кутаისი, რედ. еженед. груз. газеты „Шрома“

№ 16

წლიურად 5 მ., ნახევარ წლით 3 მ., ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება ქართულად, სსხ. კანტონაში და „სორაპანო“-ს სტამბაში. მისამართი: თიფლისი, გრუზინსკი თეატრ, რედ. „Театри да Цховреба“ Юс. Имедашвили

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაბეჭდვება.—ხელთნაწერები საქართვებისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება ქართ. თეატრის კანტონაში—დილით 9-2 ს., საღამოთი 6-8 ს., ტელეფონი რედაქციისა № 7-95, სტამბისა — 15-41.

№ 16

კ ვ ი ბ ა, 22 ი ბ ნ ი ს ი

1914 წ.

22 ივნისი.

სიტყვა და საქმე.

„სიტყვა თვინიერ საქმისა მკვლარ არს“, ბრძანებს წმ. სახარება და ეს მცნება ისე ზღვდამოჭრილი არც ერთ საქმეზე არ არის, როგორც თეატრზე. თეატრში მართა სიტყვით დიდ მანძილს ვერ გაივლით,—აქ საქიროა საქმეც—მოქმედება, მოძრაობა. თეატრი ცოცხალ საქმედ არის მიჩნეული და ასეთს კი ცოცხალი ადამიანები ექირვება. „სხვათა შორისი მოღვაწენი, სხვათა შორისი მუშაენი“, როგორც ეს მოსწრებულად აღნიშნა ერთს თავის სიტყვაში რეჟისორმა ბ. მ. წულუწიანამ, სწორედ სასცენო საქმეში არ გამოდგებიან...

„სხვათა შორისი მოღვაწენი“ და ნამდვილი მოსაქმენი, სიტყვისა და საქმის ხალხნი პირისპირ შეხედენ ერთმანეთს ქართულ სცენის მოღვაწეთა პირველ ყრილობაზე; პირველნი რო იძახოდნენ: „მერე, მერეო, შემდეგისათვის გადავსდეთოა, მეორენი—აახლავე, ამ თავითვე შევედგეთ საქმესოა; პირველთ ბანაკში იყენენ სხვადასხვა საქმეებით დატვირთულნი, მოღლილნი, მეორეში—ახლაგზდანი, სიცოცხლის წყურვილით დამაშვარლნი, მხოლოდ სასცენო საქმით მსუთთქაენი...

და რამდენად უფრო მალე ჩამოეცლებიან საქმეს პირველნი, და მეორენი შეიქმნებიან საქმის ბატონ-მესვეურნი, იმდენად უფრო ჩქარა განვითარდება ჩვენი სასცენო ხელოვნება...

ისტორიული აუცილებლობა, დღევანდელი მწვევაი მდგომარეობა გვიძიულებს მხოლოდ სიტყვებით, მრავალსართულიან დადგენილებად—არტხოლიუციებით არ გაეიბრეთ თავი,—

საქიროა მთელი ჩვენი საზოგადოებრივი ძალენი, სულიერი ავლადიდება შემოვიკრიბოთ და უკვე თქმული საქმედ ვაქციოთ ..

სასცენო ენის გაფაქიზება, დრამატული კურსების მოწყობა, საპენსიო კასის დაარსება, მოხუც მსახიობთა უზრუნველყოფა (საქმით და არა მხოლოდ სიტყვით), სახალხო რეპერტუარის შექმნა და სხვა მრავალი ისეთი კითხვებია, რომ მათი საქმედ ქცევის დაყენება, ჩვენი უკუსვლა, ჩამორჩენა და გაქრობა იქნება. .

დღე-ქალაქისა და დაბა-სოფლის მოღვაწენი, ამერი და ივერი, გლეხი და თავადი ამ საქმეში უნდა გავერთდეთ და ჩვენის სცენის მოღვაწეთა პირველ ყრილობაზე გამოთქმული კარგი სურვილები ბრწყინვალე საქმით დავაგვიგვინოთ... ამ საქმეში არაა არცა ელინი, არცა რომაელი, არცა ებრაელი,—არამედ ყველანი პოლიტიკურ რწმენა-მიმართულების განურჩევლად —ხელოვნების მოტრფიალენი ვართ და მისი ამაღლება-განვითარებით უნდა მივაღწიოთ ჩვენის ქვეყნის ამაღლება-განვითარებას ..

განსაკუთრებით დაბა-სოფლის სასცენო მუშაკთ უნდა გამოიჩინონ უნარი და გაორკეცებლის შრომით შეუდგნენ ამ მიზანთა განხორციელებას...

ქართულ სცენის მოღვაწეთა პირველ ყრილობის სხდომათა ანგარიში და დადგენილება—ნი შემდეგს ნომერში დაბეჭდება.

პირველი სიტყვა

(ქართულ სტენის მოღვაწეთა პირველ ყრილობაზე 8 ივნისს წარმოთქმული დრამ. სახ. თავჯდომარის მიერ)

მე არ შეეუდგები იმის გამორკვევას, თუ რა არის თეატრი ისტორიულად, რა მნიშვნელობა აქვს მას საზოგადოდ, ან და რა ადგილი უჭირავს მას კანტონების სუდიერ კულტურაში; ეს თემა აღმატება ჩემს ძაღდონეს და წინ შეადგენს საგანს ჩემი სიტყვისას. მე მსურს მხოლოდ თეატრს შევეხო იმდენად, რამდენადაც მას აქვს დამოკიდებულება ეროვნულ კულტურასთან, ეროვნულ თვითშეგნებასთან, განხვრთ თეატრის შემოქმედებითა როლი ამ კულტურის განვითარებაში. ისტორიულმა პერიოდებობამ, თუ ბრმა შემთხვევამ შთანთქმა ჩვენი ეროვნული თვითარსებობა. ქართული ენა განადგურა სსსრკულადი და ამ თვით თანახმადანგ-ვა. ენა წახდა, დაეცა, ახირიკი მოეცხა ტაძრის წმიდანსა. და, აი, ამ დროს საქართველოს მხსენლად ეროვნულ კოტრობისაგან გამოვიდა თეატრი; პირველად აქ გაისმა სჯარად ქართული... იგი გახდა ქართული ენის ტრიაზონად. თეატრმა გასწია სკოლის, მქადაგებლის მკვიდრობა, თეატრმა გაუღიდა ქართველს იმედი აღმობინების.

რომელი პუბლიცისტური წერილი, ან რომელი მსურველი მოწოდება აქონებდა იმისთანა გაღვივანს, როგორც აქონია პირველად დადგმულმა „სამშობლომ“. ხალხს ამ პიესაში მოაგონდა თავისი წარსული; ხალხმა ამ გვარ პიესების მეოხებით ასურვა უკეთესი მომავალი, ეს იყო დანახვაში მისი ეროვნული აღმობინებისა და თვითშეგნებისა.

დაიდა, ბატონებო, ჩვენი თეატრი გახლავსთ ის ტაძარი, რომელშიაც ინახება დღათებრავი უჭრობელი ტენსლი საქართველოს სულისა, ტაძარი, რომელშიაც გადარჩნია გაქრობასა და დაღუპვას დედა-ენა. თეატრი იყო და არის ჩვენთვის პირველადწყებითა და უმაღლესი სასწავლებელი. ჩვენი ხალხი ჰგონობს თეატრის სიდიადეს და ამიტომაც არაჩვეულებრივია პატივისცემით უუურებს მის ქურუმებს.

უხსოვლებს უკვიროთ, როგორც შედავენ იმ პატივისცემას და სებას, რომლითაც ვუმისამინდლებით ნიჭიერ მსახიობებს აუბიდეის დროს;

ამათ არ იცან, რომ ჩვენთვის თეატრს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს, რომ ჩვენი მსახიობნი იგივე საზოგადო მოღვაწენი არიან, რომელნიც გმირულად სიმამლას და წუერვლას გზით მადან წინ, რათა მშობელ ერს გაუღვიძონ გულში მიმქრალი ტენსლია, დაუუხონ სულის ტკივილები და ახიარონ მადლ ესთეტორ სიტკიობას. აი მახეხი იმისა, თუ რად უყვარს ქართველს თავისი მსახიობა.

დღეს საქართველოს ეველა კუთხიდან მოიკრეთ თავი სამშობლოს სტენის გულშემტკივარნო, რათა განუზიაროთ ერთმანეთს თქვენს შთაბეჭდილებანი, გაუფხობტოსთ სათაუვანებელი ხაქმე, შექმნათ საერთო ტეგმა მოქმედებისა, რომ დაბუნებინათ უფრო განმშენიერთთ სამსხერვლო და საკურთხეველი ჩვენი შექმენ ტაძრისა.

ბატონებო, ამ 64 წლის წინათ ნეტარსენებულმა ვიარგი ერისთავმა პირველმა მთაწყო ქართული წარმადგენს, ამ 34 წლის წინათ მისმა შვილმა, ნიჭიერმა დრამატურგმა, დავით ერისთავმა პირველმა მიიღო მონაწილეობა ქართ. დრამატ. საზოგადოების დაარსებაში, და, აი, დღეს, მე, მათ თანამოგვარეს, ბეღმა მარგუნა საქართველოს სტენის მოღვაწეთა პირველ კრების განხილას. ეს წაბი უტკებია და უმშენიერესია ჩემ სიღონსლავში. გილოცავთ დღევანდელ დღესასწაულს და გაურეგბთ საყოფიერ შრომას და ამ სურვილებით და ჩვენი თეატრის მამათავართა კურთხევათ ვხსნი კრებას.

თ. ნ. დ. ერისთავი

დაგლოცვა?

ფისხლოგაიური ეტაუდა

სალიმო ხანი. ვაზაფხულის ჩამავალი ნორჩი მზე ნახად უაღერებს ბუნებას და ნელნელა ჰკრეფს ვაფანტულ სხივებს. ყველგან სიკოცხლი; ქალაქის ვანაპირის მდებარე სასაფლაო ერთადერთი კუთხეა, სადაც გამოღვიძებულ ბუნებას სიკვდილის ფერი აძევს.

ამ სასაფლაოს ალაყათის კარს მოადგა ახალგაზრდა ქალ ვაეი, ესენი არ ლაპარაკობენ, მაგრამ ცხადია, რომ მათ ელვიძათ გულში დიდი გრძობა, თუმცა დიდის ხნის

გრიგოლ ორბელიანის ძეგლი

მოდელა იაკობ ნაქოფაძისა

ნაცნობები არ არიან. შევიდნენ ეზოში: აქ გულმოდგინებით თლილი უზარ-მაზარი ქვები, ჩუქურთმიანი ჯვრები, მედიდური აკლამები უსიტყვოდ მოგვითხრობენ ხელოვან-შემომქმედთა წმიდა შრომას. განა უცნაური არ არის ეს სილამაზე სიკვდილის სამფლობელოში, როდესაც სიკოცხლისას უწნო სინამდვილეს სუფევს? ან რისთვისაა საჭირო მძიმე ქვის ლოდი მისთვის, ვისი სულიც და ხორციც სამუდამოდ უღმობელ სიკვდილის ხელშია?

— დაჯექი აქ სადმე პატარა ხანს, მე ვნახავ დედის საფლავს და მალე დაგბრუნდები! — ეუბნება ქალი ვაჟს.

ვაჟი ჩამოჯდება უსიტყვოდ ხის სკამზე და მიეცემა ფეჭრებს... გავა რამოდენიმე ჯი-

ნი. დაბრუნდება ქალი და მოუჯდება ვაჟს გვერდით. მტანჯავი სიჩუმეა... მესაფლავის მამალი ზახიან ხმით დაიყვილებს და ამით აუწყებს აქ მყოფთ, რომ სიკვდილთან ერთად სიკოცხლეცაა.

— დასტკი ლაპარაკით დედასთან? — შეეკითხება ვაჟი მშვიდად.

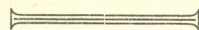
— რა იცი შენ, რომ მე ველაპარაკები ხოლმე დედას? .

— დაგლოცა დეამ, ქალო? — განაგრძობს კითხვას ისევე წყნარად ვაჟი.

— ოხ, ძვირფასო! ჩემი გული შენთვის ყოფილა, რომ ესე ადვილად კითხულობ მას ში!..

ლაპარაკი სწყდება... შეყვარებულნი ჰპორდებიან სისაფლაოს, მაგრამ წამ-და-უწუმ ჩერდებიან და იყურებიან უკან, თითქოს ყურს უგდებენო სიღუმლო ხმას, რომელიც მოსდევს პათ და დაქანებით იმეორებს: „სიკვდილთან ერთად სიკოცხლეცაა“!

დავ. კილოსანიძე

კომპოზიტორ დ. ზრუეიშვილის მუსა

(რომანსება)

ჩვენს წინა წერილში (№ 13) ბ. არაყიშვილის მუსას „ნახი მუსა“ ეწუოდეთ და რაც მეტს ვისმენთ მის რომანსებს და ვაჩვენებთ მათ ყურს, ეს აზრი უფრო მტკიცდება. 7-ს იენის მოსმენილმა მისმა რომანსებმა, როგორც ახლად გაგონილმა, აგრეთვე მათ, რომელნიც მეორედ და მესამედ გვსმენია, დაგვიმტკიცეს, რომ ბ. არაყიშვილის ლირა, რომანსებად ჩამოსხმული, არც ისე აბუჩად ასაგდება და დასაწუნი, როგორც ეს ბევრსა ჰგონია.

ბ. არაყიშვილი ჩვენთვის ახალი ხელია, ხილი ჯერედ შეუწყველი, მაგრამ ამასთანავე თავისებური და ძლიერი. მის ქნარს დიდი დაკვირვება უნდა, ჩვენ გულში გადადულება და შეჩვენება.

ბევრისაგან გამოგონია, რომ ბ. არაყიშვილი რომანსებში ძალიან სუსტიაო და უფერული; მაგრამ სწორედ იქ, სადაც სხვებს მიაჩნიათ

იგი სუსტად ლუფერულად, ჩვენ მიგვაჩნია მძლავრად და მრავალფეროვანად.

ჩვენი სმენა აღზრდილი და შეჩვეული არის ერთგვარ რომანსებს, რომელთაც რუსულად შეგვიძლიან ვუწოდოთ „бравурныя вещи“. ასეთი რომანსი მიმართულია ხმის მრავალფეროვან ტრიალზე, მაღალ ფარდებში კამათზე! იგი სმენას აღიზიანებს, მაგრამ გულს-კი ვერა ხვდება, გული ობლად რჩება. ჩვენი სმენა შეჩვეულია ისეთ რომანსებს, სადაც გამოიხატება ყვირილი, ტირილი და ცრემლთა ფრქვევა, ნაძღვილი სულიერი დრამა კი მასში არ სჭერტს.

სულ სხვაა ბ. არაყიშვილის რომანსი. მისი რომანსი წარმოადგენს ნამდვილს სულიერს დრამას; ყოველივე მისი ხმა გულის სიღრმიდან არის ამონახეთქი, ამონახეთქი მაშინ, როდესაც მის სულის კალაპოტმა ვეღარ შეიკავა თავისი ნაღველ-დარდი და ზევით ამოხეთქა. ბ. არაყიშვილის ბიოგრაფია ჩვენ სრულებითაც არ ვიცით, მაგრამ მისი რომანსების გაცნობის შემდეგ თამამდ შეგვიძლიან ვთქვათ, რომ მისი ცხოვრება ნარ-ველით იყო მოცული, რომელნიც მწვავედ სჩხვლეთ-დნენ მისი შიშველს ფეხებს. მაგრამ მისი რომანსებიდან ისიც გამოსჭერტს, რომ ბ. არაყიშვილი არ არის ლაჩარი; იგი გმირია, სულიერად ძლიერი. მას რომ ცხოვრების ეკლემბი სჩხვლეთენ, იგი არ სტირის, არ ყვირის, ყოველივეს ითმენს, როგორც გმირი იმ იმედით, რომ ცხოვრება ცვალებადია, რომ დადგება დრო, როდესაც მასაც გაუღიმებს ბედით და მისი სავალი გზა ეკლის მაგივრად ვარდით იქნება ფენილი.

ყოველი მისი რომანსი ამ სულიერ ძლიერებით არის მდიდარი; მის გულში საშინელი დრამა ტრიალებს, დრამა მწვავე და გულჩამთუთქავი, მაგრამ, ვიწორებ, იგი არ ტირის, არ ღრიალებს, არც სასოწარკვეთილებას ეძღვევა, მომავლის იმედით არის მოცული: იგი ებრძვის ამ სულის ტანჯვას, იქარწყლებს ვარამს; იგი ტუჩებს დაიკენებს, დაიდუმილებს, როგორც დაქრილი ლომი, მაგრამ პირს არ დადებს დასაყვირად და სატირლად.

სწორედ ამითი აიხსნება, რომ ბ. არაყიშვილი თავის რომანსებში ასე ზომიერად გვე-

ჩვენება; იგი არც ზეცაში არის და ღმერთს არ შეპლრიალებს მიშველეო, არც ქვესკნელში ჩადის და არც ებრძვის ტარტაროზებს ამაცდინე ტანჯვო; თავის მხსნელად ბ. არაყიშვილს მარტო თავისი თავი მიაჩნია და იქ, სადაც მას სულიერი ვარამი ვეღარ მოუწუნებია, იგი აუღერებს თავის ნახ ქნარს იმედინას და იქარვებს ნაღველს ბედნიერ მომავალთ.

ბ. არაყიშვილი პირველი მერცხალია, რომელმაც, ქართულ მუსიკის გაშუქებასთან ერთად, შემოიტანა თავისი საკუთარი ქნარი, შექმნა თავისი სტილი, სტილი-კი არის პიროვნების მარტოდ მარტო სულის საკუთრება, საღარო.

ბ. არაყიშვილის რომანსი თავისებურია, მისი მგლოდია გულსაკლავია, მაგრამ ამასთანავე მედიური. ზოგს კი არ მოსწონს მისი მელოდია. ჩვენ ამაზედ არავის ძალას არ დავატანთ და არ ვაიძულებთ, გინდათ თუ არა მოიწონეთ მისი მგლოდიაო. რიხ. ვაგნერი უდიდეს კომპოზიტორად ითვლება ღუნიაზე, მაგრამ მისი მგლოდია ერთი ასად უფრო ღირბია ბ. არაყიშვილის მგლოდიაზე.

მაგრამ რაც უნდა ღარიბი ეგნათ ზოგიერთთ ბ. არაყიშვილის მგლოდია, ჩვენ თამამად ვიტყვი, რომ ისეთ მოხდენილ და — ლამაზ აკომპანიმენტით იგი აქვს შეკაზმული კომპოზიტორს, რომ მისი რომანსები სუყოველთვის სასიამოვნო მოსასმენია.

ღანარჩენი შემდეგ.

გ. სავეარელიძე

„შენ—მე შეძიეაგრებ“...

(მეკობრის ნაამბობა)

ძღვნად მოლითის მიდამოებს.

1

მაშინ მხოლოდ თექვსმეტი გაზაფხულის ნაყოფი ვიყავი. თექვსმეტი გაზაფხულის სიკეკლუსე განვლილი მქონდა... თექვსმეტჯერ განცდილი მქონდა გაზაფხულის სინარნარე... უღარდებლობა მაჩუქა თექვსმეტმა გაზაფხულმა, ამიტომ ვხტოდი მაშინ, ამიტომ ვიყავი გიჟი, ვით ჩანჩქერი, ცელქი ვით ციყვი... ჰო, თექ-

მ. ვიქტორელი

ი. ზარდალიშვილი

ი. გრიშაშვილი

წარმოდგენების გასამართავად კახეთს გამგზავრების გამო

ესმეტი გაზაფხულის ნაყოფი ვიყავ მაშინ, როცა პირველად ვნახე გიჟი მდინარის პირას — ის, ვინც სევდით იყო მოცული... იგი ოცდახუთის წლის იქნებოდა, ოცდახუთ წელს მისთვის, ალბად, მხოლოდ სევდა მიერთშია და მთელი მისი არსება სევდით მოეცვა .

დიად, ვნახე და გულმა ტოკვა დამიწყო... მაშინ, როცა ნუკრივით დავბტოდი, ციყვივით მოუსვენარი ერთი ქვიდან მორარეზე — გადავბოდი, წყლის შაშვებსა და ბოლოქანქალებს ქვებს ვესროდი... მაშინ მოვატანე თვალი იმას და შეგჩრდი...

მაშინ, როცა ღიღინითა და კისკისით — მდინარის ჩუხჩუხს ვაჯავრებდი, ჩემი თვალები მის სევდიან თვალებს ჩაქტო და შევეკრთი... ენა ჩამივარდა .

მისი სევდიანი თვალები გულში ისარივით მომხვდა და აქამდე უდარდელს ოხერა მომტაცა.

მე გავეშედი... იგი მდინარის დუღუნს ყურს უგდებდა... მე კი — მიწოდდა მისი გულის ფეთქის ხმა დამეკირა... მომექსოვა მისი სევდის ძაფებიდან ტრფობის ბადე, შიგ გაგბმულიყავ და ჩიტვიით ფართხალი დამეწყო...

ასული ამასობაში ზეზე ადგა. ტანსაცმელი გაისწორა და მდინარეს ზევით შეჰყვა...

მე კი გაშტერებული დავჩი... დავჩი და მდინარის ანკარა ტალღებში ვეძებდი მის ხატებას... მის დუღუნში ვცდილობდი ამომეკითხა მისი სევდა...

2

გავიდა ხანი. ასული კიდევ შემხვდა ტყეში... მოსიერნეს... მე სევდით ვიყავი მოცული... სევდა გულს მიღრღინდა.. ის კი — უდარ-

დელი ბუჩქებში ყვავილებს კრეფდა... მე ოხერას არე-მარეს ვუზიარებდი, ის კისკისით ჩიტებს ეჯობებოდა.. მე მდელიოზე ხის ძირას მივეჯექე.. იგი მომიახლოვდა.. ლაპარაკი დამიწყო.

იცინოდა, თვალებში მომჩერებოდა... მე მიწას დავაშ ერდი, იგი კი მზიარულათ მეზასებოდა.. იქვე ჩამოჯდა

უცებ შევეკრთი... არ მომეწონა მისი ლაპარაკი ..

ნუ თუ ჩემს წინაშე ის სევდის ასული დგას, რომელიც მდინარის პირას ვიხილე? შევეკრთი .. ნუ თუ ეს ის ასულია, რომელმაც ერთ დროს ჩემს გულში ჯადო სიყვარულის ნემსები ჩაუშო?

უცებ იგი ზე წამოადგა. პეპელას გაეკიდა... მერე ჩიტები დაფრთხო... მე ვკვირობდი... ჩემი გულიდან იგი თანდათან იღებდა სიყვარულის ნემსებს...

სულმა ტკივილი იგრძნო... ნუ თუ შესცდა ჩემი სული .. გავიფიქრე და რაღაც ზიხული ვიგრძნე უდარდელ ასულისადმი...

უცებ მან ჩემთან მოიბრინა... კისერზე ჩამომეკიდა...

— იცი შენ? მე გათხოვილი ვარ — ხუთი წლის ქალიცა მყავს. მე უფრო შევეკრთი...

— მაგრამ იცი... მე შენ მიყვარხარ!

მე ავენთე... ხელი ვკარი... ტირილი მომივიდა... გამოვექანე... შენ — მე შემიყვარებ... მომესმა ხმა და მერე სატანისებური ხარხარი...

3

გავიდა ამის შემდეგ თორმეტი წელიწადი... 27 წლის ვიყავი, როცა კიდევ მოგვდი ძველ ადგილს.. მდინარისკენ ჩავიარე.. მიწოდდა ის ადგილი მენახა, სადაც ამ თორმეტი წლის უკან პირველი სიყვარული ვიგრძენ.. მიუახლოვდი ძველ ადგილს... შევეკრთი.. ჩემს თვალწინ ის ასული იდგა, რომელმაც ერთ დროს ჩემი გული ატოკა... იგი რაღაც ამალღებულს ყვავილებით ამკობდა... უსაზღვრო სევდა გამოიხატებოდა მის თვალებში. ცრემლი ღვარად ჩამოსდიოდა თვალებიდან და ამალღებულ მიწას რწყავდა...

თავი დავუკარი. მან სევდიანი, შავი თვალებით ვადმოხვდა. შემიკითხა: — დედას საფ-

ლავს ხომ არ ეძებთ?.. დღეს წლის თავია მისი გადაცვალებისა.. — დიდი, აქ დედამეტი მარხია, განაგრძო ასულმა.. იგი ამ 12 წლის წინად თურმე აქ ამ ადგილიდან მდინარეში გადაეშო... თავი დაიხრჩო და აქ დაუსაფლავევითა მისი სურვილისამებრ...

მე .. ვაყვითლებული ვიდექი. მივხდი... მივხდი ყველაფერს და თავი დავხარე . ასულის მივაშტერდი... იგი... იგი იყო, რომელიც ჩემს გულს აღლევებდა... ვიგრძენ მისი სიახლოვე, მისი უხილავი ძალა, რომელიც ერთ დროს საუკუნოების გადაღმა აღზად მტანჯავდა... აღზად ჩემი სული ოდესმე მისი სულის ნაწილი იყო...

დავაკვირდი, იგი კვლავ მოწყენილი დედის საფლავს რთავდა...

4

გავიდა ხანი. მე შევიყვარე სევდის ასული.. ყოველ დღე დავიარებოდით მისი დედის საფლავზე და კვავილებით ვამკობდით... დავსდებოდით მდინარის პირას და დიდხანს ვმუსიფობდით . და ერთ საღამოს, როცა ჩვენი ტუჩები შეერთდა, ვამახსენდა მისი დედის სიტყვები: „შენ — მე შემეყვარებო“..

მართლაც, ახლა მისი სიტყვები.. მე შევიყვარე ის — შევიყვარე მისი ასული, რომელიც მაგონებდა პირველად ნახულს სევდის დეობას..

ღია ჩიანელი

კიკნა ზოგმები

1

შორით ტრფიალი

თ-ს

არ დავიახლოვდები, სულის დგმაო, არ დავიახლოვდები. დარჩი მაგრესიადუმლოებით მოტული.

შორიდან გეტრფიალები, შორიდან მოვასმენ სიყვარულის სიმღერებს

შორს, შორს წავალ შენგნით, შორს გადავიხვეწები, რომ მარადის თავ-დავიწყებით მიყვარდე.

დაგშორდები, დაგშორდები, სიზმრის დიმილო. დაგშორდები იმიტომ, რომ არ მსსურს გამკრთალდეს ჩვენი ტრფიალი

ძვირფასია მხოლოდ შორეული. ხომ იცი: დემოფონტი სანამ თვის ტრფიალითან — ფილიდსთან — იყო, უქანასენელი მაინცა და მაინც

არ გრძნობდა მისდამი მხურვალე სიყვარულს, მაგრამ მსწრაფელ აპრილდა ტრფობის ცხოველ ალით, როდესაც კი დაშორდა იგი.

მეც დაგშორდები, შორს მთას იქით ვადვიხვეწები, რომ მუნით გეტრფიალო.

ვარსკვლავნიც ხომ შორიდან ეტრფიალებიან ერთ-ერთს. აგერ, ერთმა მოიწადინა მეორესთან დაახლოვება, მოსწყდა თვისს ადგილს და... საბრალო! . თვისი ტრფიალის ნაცვლად ზნელ-ყურყუმმა კი ჩაიხუტა. .

არა, არ მოვალ შენთან... ვერ დავკარგავ სამარადისოთ ..

II

რა ვიცი რად შეგიყვარე?

ჩემო ზღაპარო, შედონებული რომ მისაცვებდებო: რად შემიყვარეო, ვით გიპასუხო? განა იანი ავიხსნიან, თუ რად იხიბლებიან ანცი ნაკადის ლიკლიკითა?..

განა ბულბულისგან შეიტყობ თავ-დავიწყებით რად უგალობებებს კოკაბს ვარდსა?

მაშ მე რად მეკითხები ტრფობის მიზეზს? ჰკითხე შენს გულსა, მეკრდის ქვეშ უჩრდილო ნეტარებით რომ ათრთოლებულა.

ჰკითხე შენს თვალებს, ვარსკვლავთა სიკამკამით რომ შეეშებულან...

იქნება მით გიპასუხონ...

დ. თურდოსპირელი

დაბა-სოფლის ხასტანო მოღვაწენი

სტ. გ. ნოზაძე (ფონ-ტეფო)

1 მარტს 1914 წ. ა. ხაშურ-სურამის დრამატულმა წიგნებმა და მთელმა სცენის მოყვარეებმა, საზოგადოების გულმხურვალე მონაწილეობით დაიდა ამათი გავრცელება 25 წლის ზნოფანციას ქართულ სცენაზე სამოღვაწეო დაქმნისა და მსახურების სწავლი და მსახურებულ სცენის მოყვარეს; სულ უბრალო ოჯახიდან გამოსულს და უბრალო მსახურში მყოფ ბიძას სტუდენტ გიორგის ძე ნოზაძეს. მართლეს მრავალი საჩუქარი და ადრესი. გარდა სასცენო მოღვაწეობისა, ბიძას სტუდენტს ჩვენს დარბაზს დასაბუთებულ სწავლას შეაქვს თავისი წყაღი და მისი შენაარსიანი და მღაბოებით დაწვრთვა და მისი უკრძალვების იქნევის. სტ. ნოზაძე ამ წამით 55 წლისა და სცენაზე ძველებურის გიტანებით ღებულობს მონაწილეობას.

პლ. ირ. ლეჟავა

ივ. ახალშენიშვილი

კიათურის დრ. სახ-ის წარმომადგენელი ქართველ სცენის პოლევწათა პირ. ყრილობაზე.

(ინ-ანი)—ცნობილი მთარგმნელი იბსენის ბიესებიანა და სხვათა.

რას დამტკიოდა?

(სხვადასხვაობა)

ბუღბუღი დაბრმავდა, საშინელის უჩვეულ სიბრმავით. ის თუშცა დაფრინავდა ქვეყნიდან ქვეყნად, გადავილიდა ათას ზღვას, მთებს, კლდეებს, გზას არ სცდებოდა, დაინწულს ადგილს დაუბნეველად აღწევდა. უტკეროდა მზეს, მთვარეს, ვარსკვლავებით მოქედოდა ცას, ამწვანებულ მდელს თუ გადატრუსულ ველებს, ყველაფერს არჩევდა თვალთხედვით, მაგრამ მის სიბრმავეს მიანც არ უნდა ბოლო. ის ყველგან და ყველფერში ხედავდა მხოლოდ თავის გულის სწორს, თავის გრძობების ამჟობრავებელს ხავერდის კოკორს, რომელიც ვაზაფხულის ერთ ნამიან დილას ჯერ ძილისგან სრულიად არ გამოკვეულიყო, ნელ სიოზე ოდნავ ირხეოდა და ტუჩებზე მარგალიტათ დაბკურებულ ცვარს უშრობდა კეკლუცი ღიმილი; ეს ღიმილი კი იყო გამოწვეული ძილში ჩასმენილ მომჯადობებელ რალაც ხმისაგან.

კოკორი გაიშმუშენა, თვალი გააღო, სულ გამოფხიზლდა, და გადახედა წალკოტს, ბერი იყო მისი მონათესავე, მაგრამ მისთანა ახალგაზრდა, ნორჩი, წარმტაცი კი არ ერიო. იგრძნო თავის სისრულე, ლალად გადინარა-გადმოიხარა, სიამოვნებით გაიზმორა, ეშმაკურათ ჩაუკრა თვალი მახლობლად ბუჩქზე გაბნეულ მზის სხივს; ცელქმა სხივმაც არ დაიშურა თავის აღერსი ამ მშვენიერ ქმნილებისთვის, პირველის კონით გაუპო ბაგე, გადაუღელა აღის ფერი გულმკერდი, თავდაც დაიბნინდა, თითქოს ჩააკვდა მის ფურცლებსო, მერე ათრთო-

ლებით დაიწყო ზედ ციაგი და სწორედ ამ დროს შეასწრო თვალი ვაშლის ტოტზე მჯდომმა ბუღბუღმა ამ დამათრობელ სანახაობას, დაინახა კოკორი მშვენივან და დაბრმავდა, დაბრმავდა გონებით.

მზის სხივს კოკორისათვის სად ეცალა? რამდენს ისეთს უნდა შეუშროს თვალზე ცრემლი, ტუჩზე ღიმილი მოჰგვაროს და გული გაუწათოს, და დასტოვა პირველმა სატრფომ. იქვე გაჩნდა ბუღბუღი და დაიჭირა სხვის ადგილი, ახალგაზრდა შეყვარებული უფრო კდმა-მოსილი და მოკრძალებული გამოდგა პირველზე; ის შეეხო კოკორის ბაგეს, ერთი ფურცელიც არ შეუტრხნია, მხოლოდ მთელი დღე თავს დასტრიალებდა, რა და რა კილო არ მოუნახა თავის გალობას, რა გრძობით სასეუ ჰანგები არ გადააწნა ერთი მეორეს; დაღამდა, მთელი დამე თვალი არ მოუხუტუავს, სატრფოს სარტყელს არ მოსცილება, მთვარიანმა დამემ მეტად აუშალა გრძობები, უკრო გაუასკეცა სიყვარული და მისწრაფება იმ ერთისადმი...

მეორე დღეც დაღამდა, ხავერდს ნელ-ნელა ეცალა ფერი. დასრულდა, გახუნდა, ჩქარა დაბერდა და ჩქარა დაუტევა არამტოუ სატრფო, მთელი ქვეყანაც; ბუღბუღმა მიანც იმ ბუჩქის ძირას გაატარა მთელი ზაფხული, ის ისევ ისე გატაცებით უგალობდა სულის საუნჯეს, რალასაც სიხოვდა, ემუდარებოდა, ჟერთის წუთით მიანც მოდი, ერთის წუთით მიანც დამიბრუნდიო. მოსტქემა ნაღლიანის ხმით; ცრემლნარევი იყო მისი ჰანგები, მაგრამ ხანდისხან ისეთს სიმღერას აღწევდა მისი შემოქმედება, ისე ძლიერი იყო, თითქოს ეს არას თვალწინ ჰყავდეს ვისთვისაც ჰქმნის უკვანს ლექსებსო.

— რა სულელი ხარ ბიჭო, ვის დასჩხავი, მანდ ხომ ცარიელ ბუჩქის მეტი აღარავინ არის, ღამის ეგეც ამოხმეს ძირფესვიანად, ის მოკვდა, არარად იქცა და შენ მის ნაშთს კვლავ შეღალადებ?...
დასცილოდნენ მეგობრები, თანამემამულენი.

— რა სისულელეს მკუზნებით, ვინა სთქვა, რომ მოჰკვდა? რაა სიკვდილი, მე არ ვი-

სრულიად საქართველოს სცენის მოღვაწეთა

ვასო აბაშიძე

ვლ. ალექსი-მეხსიშვილი

ოსიკო ბარათაშვილი

...მე თქვენ გიჩვენებთ სეირს, ... იცით, ბატონებო, მე რუ-
ბანო, დრამატიულ საზოგადოებად როგორა ვსთქომდი, მავ-
წადით თქვენი სიეზიდცა დაა!.. დოებათა გამგეობის წევრო... რამ...

ცი; ის არ მომკვდარა, ჩემშია, ჩემში სცოცხ-
ლობს. მე ცხოვლად განვიციდი მის არსებას
ჩემს არსებაში, ყოველგან ის, ის და ის... მის
მეტი ყოველივე დაჩრდილულია, მაშ ვინა
თქვა, რო მოჰკვდა?

შესძახებდა განრისხებული ბულბული მე-
გობრებს და ასე მიდიოდა დრო... ცოტახო-
ბით, ზამთრობით ისვენებდა, მაგრამ რა მოა-

ტანდა გაზაფხული, სწორედ ის დრო, როცა
ის პირველად ნახა, ბულბულს კვლავ ეშლე-
ბოდა მწვავე კაეშანი, ქრილობა პირს იზამ-
და, შორიდანვე უძღვნიდა ქებათა ქებას და
გულის ფანცქალით გამოსწევდა სამშობლო-
საკენ. აქ კი ხედებოდა გამხმარი ბუჩქი. ის
მაინც მღეროდა და ყველგან მას ჰხედავდა.

მარიამ გარიყული

მელნის ტბაზე

შენს თვალთ სხივებს გავყევე შორს, შორს, ლალ ოცნება ანაწყავივი;

წამწამთ ტვერი გადავლახე, ვნების ცეცხლით ანაწყავივი;

თხელ ქუთუთოს ნაპირს მოვწყდი, სუნთქვით დავეკერ ნისლი შავი;

და მგზნებარე მელნის ტბაზე შევეცურე ტრფობის ნავი.

მაგრამ ქარი, ექვის ქარი, შურის ისრით განამწვაივი,

დაეჯახა გიშრის ტალღებს, წამოქოჩრა გიშრის ზევივი;

უფსკრულს ჩამკლა... ზვირთმა კენესით დაიშალა დალაღ-კავი...

(ეჰ! არ ვიცი, აწ ვის მონებს ჩემი კუბო და საფლავი...)

ცვარ-ნამი

„იასონის ოინებში“

ვოდევილი ორ სურათად

(დასაწყისი იხ. „თ. და ც.“ № 13—15)

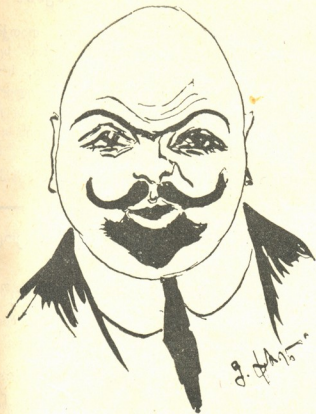
მაქ. მაგ დალოცვილს, რათ უნდოდა
მაინც თვრამეტი წლის ქალი?

ივანე. (თეიმურაზისკენ იეურება და ასე)

იმიე, მერე რო განახვა, სწორედ ბულკივით
აქ ლოყები, ბულკივით. ახია ამაზე; რომ კი-
თხო, ორმოცდაათუთხმეტის არა ვარ ჯერო

ზირველ ურილობაზე მოკრეფილი ვეპვილები

შალვა მგებელი

... ქართული სცენის ბელ-ილბალს მსახიობთა ამხანაგობებს ვერ ჩავეუღებთ ხელში...

აკაკი ფალავა

... აისედორა ღუნკანი სცენაზე ქვიშას და ნიავს ჰქნის და ჩვენ რომ მოვინდომოთ, ქარიშხალსა და ქუხილსაც შევექმნით სცენაზე...

ალ. წუწუნავა

... მიინც და მიინც... რაფერ ვსტკვა, ღმერ-თო!...

(დანარჩენი შარყები შემდეგ ნომერში)

და კაი სამოცდამეათეშია, შენმა სიცოცხლემ, და რა მაგისი შესაფერი იყო თვრამეტი წლის ქალი? ღვთის წინაშე და კი არ ტყუის ისონი. ისე არ არი ის ვაჟი მაგისი, რავარც მე ახლა ივანე ნათლიმცემელი არა ვარ, კუკუხოს ველარა სძრავს ეგ მამაცხონებული და ვაჟების ყოლა საღა შეუძლია! (თან თეიმურაზისავე) სწორათ ახელება, მაგრამ თეიმურაზი ხვრინავს) დოუქინია, პირწავარდნილი მამაჩემიაო და მამა მისს ისე არა გავს, რავარც მე მზეთუნახავს ახლა არა ვგავარ. პირწავარდნილი არჩილია, გუნცაძე. ქე უყვარდა თურმე ჩემ ქალობატონს ის ყმაწვილი, მარა მშობლებმა ძალათ მიასოვგეს ამას, რადგანაც გვარიანი შეძლების კაცია და ქთამი მიცა, შენმა სიცოცხლემ.

მაქ. ქალი სწორეთ არ ყოფილა გასამტყუნარი. რა უნდა ქნას ავა ყმაწვილომა ქალომა?

ივანე. მე კი ვატყუნებ მერე? ბებერი რო გამოყრუდებდა, რალა დროს მისი კუნტრუშია და ქორთვა ქალები? მარა საცხოვრებელი აქ ბევრი და ის ენანებოდა. ახლა ამის ბაღში კი არის მოსული კაი ვაჟიწვილი და რას დევძებს? ვინც რა უნდა, ისა თქვას.

ამის ბარობაზე იმოსახლებს და მტერი ქე მიინც ველარ გეიხარებს, შენმა სიცოცხლემ.

მაქ. მდიდარია ძალიან?

ივანე. იიმე, რავა გეკადრება! მთელ კანკასიაშია მაგისი სახელი გავარდნილი, შენმა სიცოცხლემ. ხემწიფე რო მოვიდა, ხემწიფე ამას წინედ ქუთეისში, უმაღ ეს იკითხა: ჩემი დიდებული აზრუწვილი თეიმურაზი მამგვართო და, სანამდინ გვერდით არ მესივა, ლუკმა არ ჩეიდვა თურმე პირში, შენმა სიცოცხლემ

მაქ. (გაკვირვებულა) ამას წინეთ ქუთაისში ხემწიფე არა ყოფილა!

ივანე. იიმე, აღარ დაგმასოვრებია, თვარა კი იყო შენმა სიცოცხლემ.

მაქ. (თავისთვინ) ამისთანა ცოცხალი ტყუილი გინახამთ?

ივანე. სასიმიდნეები აქ იმხელა, რო ცხენი გაქენდება შიგ ახლა ბელლებს არ იკითხამ. შენმა სიცოცხლემ ათათი წლის პური უყრია შიგ. ერთხელ ერთი ბელელი ესე მიგვაფიწყდა რო წვიმას ჩეეტანებია შიგ და იმხელა პური ამოსულიყო, რომ სანამდინ კრა-

საქართველოს
საბჭოთაო
საქართველო

მიტი არ ამოსწია, ვერ გვევიგეთ, შენმა სი-
ცოცხლემ. ახლა თავლას არა ბძანებ? ბერს
არ ვიტყვი და ქუთუთისის ვეზღაში რაც ცხენი
და საქონელი მოგროვდება, სწორეთ დეტევა
შიგ, შენმა სიციცხლემ.

მაქ. (დამაღიას) რათ უნდა მერე ამდენი
სარჩო და საქონელი? რაზე ახდენს, რატომ
არ გაყიდის?

ივანე. იიმე, რავე გეკადრება. ესახელე-
ბა და იმიტომ არ ყიდის! საწნახელი აქ ერთი
იმხელა. რო ოცდაათი კაცი ჩადგება ხოლმე
შიგ სასურავათ, შენმა სიციცხლემ.

მაქ. (დამაღიას) მერე ამხელა ხე სად
მოქრა?

ივანე. თავის მთაში. იმისთანა ხეები კი
ულგია ბაკეში, რომე თამარ მეფეს თითო ხის
ქვეშ მთელი თავისი ჯარით სადილი მიუბრ-
მევია, შენმა სიციცხლემ. შაგის მარანში რო
შებნულ, სწორეთ გზა დაგებნევა. თითო ქურია
იმხელა, რომე თავს რო მოხდი, ზღვა გეგო-
ნება, ისე ღელამს შიგ სულ შუში ღვინო,
შენმა სიციცხლემ. ბაბუა მაგის რომ ერთი
ორასკოკიანი ქური მივიწყებოდა, მაგის ქორ-
წილზე წავაწყდით თავს უცაბედათ და სულ
შუში ღვინით იყო სავსე, შენმა სიციცხლემ.

მაქ. (თავისთვის) ტყუილი კი გამიგო-
ნია, მარა ამისთანა?

ივანე. ახლა ქურებს არ იკითხამ? თი-
თო ქურის გარეცხას, ბევრი რომ არავთქვა,
ასე ოცდაათი კაცი უნდება, შენმა სიციცხლემ.

მაქ. მერე ერთათ ჩაღის შიგ ოცდაათი
კაცი?

ივანე. იიმე, ერთათ აპა, შენმა სიციც-
ხლემ, საარაკო რამეა მაგისი ცხოვრება, მარა
ვინ ჩამოთვლის სულ. თითო დედალი გამოვა
მაგის ბაკეში, შენმა სიციცხლემ, თითო დე-
დალი იმისთანა, რომე შორიდან რომ შეხე-
დავ, ასე იტყვი: დედალი კი არადა კაი თორ-
მეტი თვის მაკე ძროხა დადისო, შენ ნუ მო-
მიკვდებო.

მაქ. შე კაცო, თორმეტ თვის ძროხის
მაკეობა ვის გაუგონია, ცხრა თვეზე მეტი
არ ვიცი,

ივანე. იიმე, შენგან არ მიკვირს, ჩემო
მაქსიმე, კაი ჯიშის ძროხა, კაი ჯიშის კანკა-

სახალხო თეატრის მოღვაწენი

რომ. სალაყია

რომანოზ სალაყია

ხელობით მღებარი, თითქმის
ოკი წელიწადია, სახალხო სცე-
ნას ემსახურება უნგაროდ, სრუ-
ლიად უფასოდ. მონაწილეობს
თბილისის ყველა სახალხო სცენ-
ზე და ზოგჯერ პროვინციის სცე-
ნებზედაც, განსაკუთრებით ნი-
ჭიერად ასრულებს იმერელთა კო-
მიკურ როლებს.

რას თორმეტ თვეს არი მაკეთ, შენმასიციც-
ხლემ.

მაქ. (თავისთვის) ნამდვილათ გამაფე-
ციებს ეს ოხერი ფეხებს ამდენი წყევლით,
თუ თავს არ ვუშველე! (გაზეუბებს ჯაღებს და
გადას. ივანე გაიფა-გამოიფ ის, ფანჯარაში
აბეჭდება, შემდეგ დაიფანჯე წამოწევა. რამდენა-
მე სანს ისხეუჯა.)

თეიმ. (გადმობრუნდება) ივანე, ივანე!

ივანე. ბატონო, შენი ქირიმე.

თეიმ. ერთი წყალი დამალევინე. (ივანე
წყაღს ასმეკს) სწორეთ კაი მასპინძელი იყო
ჩვენი, ჩვენი სვიმონი.

ივანე. (თავისთვის) იიმე. მაქსიმე ვერ
ღეისწავლა აქამდინ ამ ოხრის შექნილმა ცო-
ლდა არ არი, რომ იმისთანა ბულკივით ქალს
შენ ჯიჯგნიდე! (თეიმურაზს) ძალუანი პატი-
ვი გვეცა, თქვენმა სიციცხლემ.

თეიმ. (წამოაგება) იიმე იიმე, ყველა-
ფერი ჩინებული იყო, თუ მაგის მამულის იყო
ის ღვინო, სწორეთ კაი ოჯახის შვილი ყო-
ფილა, შა, ივანე

ივანე. აჰ, არა, ბატონო, იმერეთში
იმისთანა ღვინო არ მოვა, ნაყიდი უნდა იყოს;
კახურს რო იტყვიან ბატონო, კახურს, სწო-
რეთ ის იქნება, თქვენმა სიციცხლემ.

თეიმ. სწორეთ, სწორეთ თუ კაცი ვარ
და უღვაში მსხმია, უნდა დავპატიყო და
სამაგიერო პიტივი ვცე ჩემ სასახლეში, შა
ივანე!

ივანე. ურიგო საქმე არ იქნება, თქვენ-
მა სიციცხლემ. (შემაჯა მაქსიმე. ანჯარაში
მთაქეს და თეიმურაზს აწედას)

თეიმ. ეს რა არი ჩემო, ჩემო. სვიმონ

ივანე. მაქსიმეა, ბატონო, მაქსიმე! (თს-

ფისთფინ) რამ გამოაჩერჩეტა ეს ოჯახს დაქცეული ასე?

მაქ სულ ერთია. ეს ბატონო, ბუფეტჩიკის შჩოტი გამოუგზავნია.

თიემ. ერთი წამიკითხე, რა შჩოტია, ჩემო, ჩემო .. სვიმონ.

ივანე. (ხელებს კჩევათ) იიმე, იიმე. ბატონო, რას დეიქინე ეს სვიმონი, როცა ამ პატიოსან კაცს მაქსიმე ქვია!

თიემ ჰო, ჩემო მაქსიმე, ერთი წამიკითხე, რა არი?

მაქ. (კითხულობს) ოთხი ბოთლი დეინო, ბოთლი სამი აბაზი, სულ თორმეტი აბაზი. ყველი და წვანილი სამი აბაზის. ზუთხი ორი მანათი; სუკის წვადი თორმეტი აბაზი. სულ შვიდი მანათი.

(თეიმუჭასი და ივანე ერთმანეთს გაკვირებულად შეხელებიან)

თემ ეს შვიდი მანათი რა არი ჩემო, ჩემო... სვიმონ!

ივანე. მაქსიმეა, ბატონო, მაქსიმე, მაქსიმე, მაქსიმე. (ხელებს აქცეს) იიმე!

მაქ. სულ ერთია. ეს ახლა რომ სადილი მიირთვიტ, იმისი შჩოტია. ბუფეტჩიკი თხოულობს ფულს, ბატონო!

თიემ. მერე ვინ უნდა გედიხადოს, ჩემო, ჩემო... (ივანეს სხეულს)

ივანე. (მაცხებს) მაქსიმე.

თიემ. ჰო, ჩემო მაქსიმე, ვინ უნდა გედიხადოს?

მაქ. თქვენ უნდა გედიხადოტ, ბატონო, აბა ვინ გედიხადის!

თიემ. იიმე, იიმე, რავარი საქმეა ეს ივანე!

ივანე. რას მასხარობ, შე კიი კაცო, მთლად ხამებიც ნუ გგონივართ, შენ არ მაიკვდე.

მაქ. კი არ ემასხარობ, მართალს გეუბნებოტ. რისი ზაკაზიც მომეკოტ, მევიტანე და ახლა ბუფეტჩიკი თავის შვილ მანეთს თხოულობს, ნანგარიშეკია აქ სულ, კი არ გატყუებოტ (ნგარაშუე უხეკებს)

ივანე. შე კიი კაცო, ზაკაზი სასმელი თუ საქმელია, მე ისიც არ ვიცი. დავგაპატიყე, გეწეკოტ; პატივი გვეცი, მადლობელი ვართ (თაქს უჭაქს); გვეწვევი, მაგიერ პატივისცემოტ და ფულის ვადახდეინება რაღა პა-

ტიოსნება! სტანციიდან აღარსად ვაგვიშვი, თვარა მასპინძელი ბევრი გეყამს ყველგან.

თიემ. ეს სულ იი... იასონის ოინებია იასონის. (ზეზე წამოდეგება)

მაქ. (ივანეს) შენ, ჩემო ძმაო, რაღა ხამათ ლაპარაკობ! შენც ღმერთმა შეგარცხინა და შენი დამპატიყებელიც. ნათლიმამა ხარ ჩემი, თუ ბიძაშვილი?

ივანე. ღმერთმაც შეგარცხინა და ხატმაც შენც და შენი გვარის ვინც იყოს, ყველა, რას თვის იგდებ? ჩვენზე მეტი შენ შეხეთქე, შხამათ შეგარგოს ჩემმა ვამჩენმა, და ახლა ჩვენ ვვთხობ ფულს? ვისთანაც ვაგისალებია, ჩემო ნათლია, მაგისთანა იკლიკანტურები, ისეც იმასთან ვასაღდე, თვარა ნამესნიკის და ღრუბნატრის კარები ჩვენთინ დღეც ღიაა და ღამეც. საცა ფეხები გაქ იქ ამოგაყოფინებ თავს, მამიჩემის სული არ წამიწყდება! იიმე!

მაქ. რა სართის ხალხიც ყოფილხართ, კი ვიცი ახლა. დიდებული აზნაუშვილი კი არა კიი ქულიკები და გაიძვერები ყოფილხოტ, მარა ჩემთან მაგისთანა ოინები არ ვაგვივაოტ. არ ვადიხდოტ, პოლიციას დავასვეოტ თავზე და გიტირებოტ დედას (ანგარაშუე მავიდასუე დაჯგებს და გადის)

ივანე. იიმე, რავარი საქმეა ეს? მთლათ არ ვაგვასულელია ამ ურჯულომ? მთლათ არ ვაგავცუცურავა!

თიემ. (დადას) სულ, სულ იასონის ოინებია, ეს სულ იმისი მოხერხებულია.

ივანე მაშინათვე არ მექაშნიკა, შენმა სიცოცხლემ, სტანციიზე რომ დავგეტაკა და აღარსად ვაგვიშვა, ჩემთან მობრძანდოტო, მარა ვიფიქრე: ალბათ ვაუგონია თქვენი სახელი ან თვალში მევეწონოტ და ესახლებეა მეტი ჩვენისთანა სტუმარი.

თიემ გეუბნები, ივანე, იასონის, იასონის საქმეა ეს ყველაფერი. ყველგან უნდა თაკი მამქრას, ყველგან.

ივანე, იიმე, ბატონო, ერთი სადილი და შვიდი მანათი, შვიდი მანათი ვას ვაუგონია შენი ჭირიმე! საღლა ვავამილოოტ სირცხვილიო? შვილ მანათით ჩვენში ერთ კიი ძროხას ვიყიდო და ქორწილს ვედვიხდი, ქალაქში პორტმანის დავდეა იციან წინო, ეს

კი გამეგონა, მირა თუ ამისთანა ყალთაბან-
ლობაც იქნებოდა, ვინ შეიფიქრებდა!

თეიმ იასონის საქმეა სულ, იასონის!
გეუნები, ის რაღაც თრეატრია, ისიც იმის
საქმე იქნება. არსად არ მა... მასვენებს, არსად.

ივანე მევე ზუთხი და წვალი ქე დავ-
რჩა ცოტა და ის მაინც გამეთავებია,

აჟიმ. (დადას) მაცა, მაცა იასონ, და

არ შეგარჩენ, არ შეგარჩენ, თუ, თუ კაცი
მქვია, კაცი.

ივანე არა, ბატონო, თუ თქვენ ამას ხე-
ლიდან არ დავუძვევრით როგორმე, ისე გავ-
ფუცქენის, რომ უკან დაბრუნება გავგიჟებდებოდა.

ავ. კახიანი

(დასასრული შემდეგ ნომერში)

სიათნოვას ქეგლის წინაშე

წაკითხული სომხურად ავტორის—ჰაზირას მიერ 15 მაისს.
დღიანი დაწერილია სომხურად ქართული ასოებით.
სთარგმნა გ. შინატუბეღმა.

საყვარლისგან დადავულო,
მწარედ ქნილო სიათნოვა,
ფიანდაზად გარდაშლილო,
რწმენის მსხვერპლო, სიათნოვა!

ენით ტკილიად მოუბარო,
ერის ავ-კარვის მკვლევარო,
მეჯლისისა მომლხენარო,
ცის მნათობო, სიათნოვა!

ასოცი წლის გარდაცვილიო,
დღემდეს ხალხის გულში ზრდილო,
ქართველ მფევერეკლისა
საყვარელო, სიათნოვა!

აშულო და წმინდა მღვდელიო,
ზომიერო, შორს-მხედველო,
ქართველ, თათარ, ისრაილის
მეგობარო, სიათნოვა!

როს შენს ლექსებს გასინჯავენ,
საფლავზე ვარდს დასთესავენ,
დღვის შემდეგ გიკითხავენ,
მოვლენ, განხვენ, სიათნოვა!

თათრებმა სთქმეს: იაშა, იაშა!
ქართველებმა — ვაშა, ვაშა!
სომხის გულში რჩები მაშა
მუღმივ ცოცხლად, სიათნოვა!

ჰაზირ მღერით თავს გადგება,
უხარის, რომ არა რცხვება, —
სიმღერა შენგნით შესდგება, —
შენ უკვდავო, სიათნოვა!

ჰაზირა

სიმართლე

ფილარმონიულ საზოგადოების დაარსების შესახებ.

ვიღებ კალამს ხელში და ჩემდა უნებუ-
რად ვსწერ იმის შესახებ, თუ როდის, ვისი
წყალობით და მეთაურობით დაარსდა თბილ.
ქართული ფილარმონიული საზოგადოება. ღმერ-
თია მოწამე, არა მსურდა ჩემ თავზე ლაპარაკი,
მაგრამ გარემოება მიძულებს ამ საგნის ერთ-
ხელ და სამუდამოდ გამოსარკვევად მოვიქცე
ასე.

ჯერ კიდევ 1896 წ., როდესაც ბ. მ.
ბალანჩივაძე მთელი ზფხული ჩემთან იყო კა-
ხეთში, ხშირად მითქვამს მისთვის, რომ გან-
ზრახვა მაქვს დაარსდეს თბილისში ქართული
ფილარმონიული საზოგადოება, და წესდების
შედგენასაც უკვე შეუდექე მეთქი. ძალიან
სასიამოვნოდ დარჩა ბ. ბალანჩივაძეს ჩემი სუ-
რვილი და აღმითქვა, რითაც კი შეეძლო დამ-
ხმარებოდა. 1897 წ. წესდება იანვრისათვის
უკვე მზათა მქონდა, მხოლოდ ვეძებდი მომ-
ხრეთ, რომ საქმე განმეორციელებინა. მომ-
ხრე-თანამგრძობინი არა ჩანდნენ და საქმე
ვერ განხორციელდა. ამ გარემოებით დალო-
ნებული ერთხელ ჩავედი დიდად პატივცემულ
ეპ. ლეონიდან და მას ჩამოუგდე ამაზე ლა-
პარაკი. პატივცემული ეპ. ლეონიდი დიდად
დაინტერესდა და მთხოვა მეჩვენებინა მისთ-
ვის წესდება. მეორე დღესვე წესდება ჩაუტა-
ნე. მესამე დღეს რომ ჩავედი, მითხრა: ძალიან
კარგი და დიდებულთა შენგან განზრახული
საქმე და უეჭველად უნდა ეცადო როგორ-
მე დაარსო ეს საზოგადოებაო, რომლის წევ-
რადაც დიდის სიამოვნებით ჩავეწერები და
ბევრ სამღვდელთა პირსაც გიშოვი წვევარადაო.

ამის შემდეგ არა ერთხელ მითხოვია გან-

სვენებულ ნ. ზ ცხვეთაძესათვის, დ. პ. ები-ტაშვილის თანადასწრებით, როგორც შე-მიკრიბეთ ქართველი საზოგადოება, რომ გავაწრო წესდება და მათი დახმარებით საქმე დავიწყეთ მეთქი. განსვენებული სულ მძირ-დებოდა და საქმე კი არა კეთდებოდა. გავი-და კიდე რამდენიმე წელიწადი და იმედს მა-ინც არა ვკარგავდი, რომ ამ საქმეს განვახორ-ცილებდით. და ბოლოს ჩემდა სასიამოვნოდ გაჩნდნენ თბისილის ა. ნ. ყარაშვილი, ზ. პ. ფალიაშვილი, განსვენებული გ. ი. ნატრა-ძე, ფ. ქორიძე და ვიფიქრე ახლა უეჭველად ამ საქმეს საკეთილოდ ეშველება რამე მეთქი. როდესაც 1902 თუ 1903 წ, კარგად არ მახსოვს, შევიკრიბნით, მე გამზადებული წეს-დებით წარვდექი კრების წინაშე და მათ ვაუ-წყე ყველაფერი. ამ კრებაზე იყვნენ: ა. ნ. ყარაშვილი, ი. კარგარეთელი, მღ. ი. ჩი-ჯავაძე, პ. მირიანაშვილი, მღ. ვ. კარბელა-შვილი, გ. ი. ნატრაძე და მგონი ზ. პ. ფა-ლიაშვილი. (ბოდიშს ვიხდი, თუ მეხსიერებამ მძალატა და ყველა ვერ დავასახელე). აქ დამსწრეთ ყველას გაუხარდათ და სთქვეს: ამ კაცს ჩვენზედ აღრე უფიქრია ფილარმონიული საზოგადოების დაარსება, წესდებაც შეუდგენია და ჩვენ რაღა დაგვჩივია. დავნიშნათ რამდენი-მე კრება, გადავნიშნათ ეს წესდება, შევასწო-როთ, დაეუმატოთ თუ საქირო რამ იქნება, და საქმეს შეუდგეთო. ამით გათავდა პირვე-ლი კრება. მეორე კრება ჩემსას იყო დანიშ-ნული. კიდე რამდენიმე კრება მოხდა ჩემსას და წესდება ძველივე, ზოგიერთ მუხლებს ჩა-მატებით დამზადდა. შემდეგ დავიწყეს სარუ-ლი კარდაკარ ჩვენს წარჩინებულ პირებთან, რომ საპატიო წევრებად ჩაწერილიყვნენ და ხელი მოეწერათ წესდებაზე, რათა შემდეგ წარგვე-დგინა მთავარმართებელისთვის დასამტკიცებ-რამდენჯერმე მე, ზ. პ. ფალიაშვილი და გან-სვენებულ გ. ი. ნატრაძე ვეახელით ღიღებულ მამულიშვილს აწ განსვენებულ დ. ზ. სარა-ჯიშვილს რათა საპატიო წევრად ჩაწერილიყო. განსვენებულ სულ ამას გვეტყოდა. ხოლომე, როცა საქმეს დაიწყობთ, მაშინ ჩავეწერები და ნივთიერადაც დაგვხმარებითო. ზაფხულში მე სოფლად წავედი და წესდება დაუტოვე გან. გ. ი. ნატრაძესა, რომ მას კიდე ხელი მოეწერინები-

ნა ვისთვისმე. მაშინ უკვე 90-მდე საპატიო წევ-რი იყო ჩაწერილი. ისიც მალე წასულიყო სოფლად და ეს წესდება გადაეცა ი. კარგა-რეთლისათვის, რომელსაც კიდე რამდენიმე პირისთვის მოეწერინებინა ხელი, რომელ-თა რიცხვი რუსებიც ერივნენ. ამის შემდეგ ბევრი დავიღარაბა ვადახდა ჩვენს წესდებას, მაგრამ ყველა ამას მოველო და 1905 წ. იან-ვრის ვგონებ ხუთში პირველი საზოგადო კრე-ბა გაიხსნა თბ სამეურნეო ბანკში, რომელზე-დაც დამტკიცებული წესდება წაიკითხეს, ახა-ლი წევრები მიიღეს და ახალი გამგეობა ამო-ირჩიეს, — გამგეობის თავჯდომარედ — განს. ი. ა. სულხანიშვილი, წევრებად: ზ. პ. ფალიაშვილი, გ. ი. ნატრაძე, ა. ი. ქანჩელი, ა. დ. ჩიჯავაძისა, განსვ. კნ. ს. დ. დიხამიძისა, ა. ნ. ყარაშვილი, ი. ა. ბარათაშვილი და თქვენი უმორჩილესი მო-ნა. აი მოკლე ისტორია თბ. ქართ. ფილარ-მონიულ საზოგადოების დაარსებისა.

მე ვგონებ ზემოხსენებულნი პირნი და-მემოწმებიან, რომ ყველა აქ ნათქვამი მარ-თალია.

რაც შეეხება „სანთურის“ დაარსებას, ის მართალია ბ. ი. კარგარეთელის მეთაურო-ბით იყო დაწყობილი ფილარმონიულ საზო-გადოების საწინააღმდეგოდ, მაგრამ ვიცოდით, რომ დიდი მანძილი არ ექნებოდა და ასეც მოხდა. ფილარმონიული საზოგადოება კი აღორ-ძინდა, გაიზარდა, აქვს საკუთარი სკოლა, სა-დაც ორასამდე მოწაფე სწავლობს, აქვს სა-კუთარი გამოცემანი, ჰყავს საკუთარი გუნდი, ინვენტარი 6000 მან. მეტი და წლიური შე-მოსავალი 16 თას მანეთს აღემატება.

ზ. ი. ჩხიკვაძე.

ქართული სსსხლსო თეატრის ისტორია

(დასაწყისი იხ. „მ. დ. ც.“ № 10—11)

ამავე 1884 წ. ახალგაზდა ხელონები, უფრო სსხელსო სსწავლებლის მოწაფენი, დი-დის გაქარვებით, მჯგანამ მანტ ჩხერხებდენ პატრან-პატრან წარმდგენების გამართვას. ამ ახალგაზდების მიხანა იყო წარმდგენებად-

შემოსული ფულით წიგნების შექმნა თვითგანვითარებისათვის. ამ დროს მდბთი ხალხი ჯერ კიდევ აღმსწრად უყურებდა თეატრს და განსაკუთრებით მუსიკა-კრავ-ლოტარეობით ერთობდა, რომლებიც თითქმის ყოველ კვირას იმართებოდა — მუსიკა-კრავი უკრავან ხევიან — არსენალთან — ლოტარეობა სხვადასხვა უბნებში. სხვათაგან სხვადასხვადასთან მოწვევითაც შემდგომად წრემ დიდის გულმოდგინებით დაიწყო წრმოდგენების მართვა. წრმოდგენები იმართებოდა კუკიაში, მეორე კვირაცხობის ქუჩაზე — მეტროსადის სხვადასხვა, ხუდურეთში — გონისანი ქუჩაზე თაბის სხვადასხვა, და ავლაბარში შახარის ქუჩაზე, მეტრის დიხის ზემოთ — ბაჭყალი-მელიქაძის სხვადასხვა. პირველად ისეთ გამართულ წრმოდგენებს შინაურული სახითი ჰქონდა და შეიძლება თითქმის ვამწოდებოდ. ბიესებიდან ისეთ ადგილებს თამაშობდნენ, რომელსაც უფრო ადვილით შესწავლებოდა და დეკორაციებიც ხელს შეუწყობდა. დეკორაციებს უსატყვამო მხატვრობის დიდი მოყვარული მისე თაბი.

ასე თანდათანობით, ფულის შემოსავლით წახალისებულნი შინაურ წრმოდგენების გარდა, ბიესებს სდგამდნენ კიდევ მახვილის პრესტიჟს — უკრა-ბ-ბ-ბ-ბ, შემდეგ ქართულ თეატრშიც გამართეს ერთ-ერთი წრმოდგენა.

თაბი, 2) მისე თაბი, 3) ვანა მსკდლი, 4) კუკია, 5) ალექსანდრე მერაბიშვილი, 6) ზაქარია ხოდრიშვილი. ილია ქობრაშვილი, 7) ვანა ბუხარაშვილი, 8) იოსებ მეტრეველი, 9) სარაჯი, 10) ოსტოვა ვაქლი, 11) ბაჭყალი-მელიქაძე, 12) კოტე დამბროსკი, 13) ივანე ბერანბიძე და სხვა. გარდა ამისა, გარდა გორგოლაძის კანხაძის, მისი და ბაბა, ვანია გორგოლაძის, მიშა ვაქლიძე. შინაურ რეპერტუარი იყო: „მძინარე“, „უკრა-ბ-ბ-ბ“, „ხალხი“, „რაც გინახავს - ვეღარ ნახავ“, „უხინ-მანინის“

ქველი სტენის მოყვარული

ნიკო სირაძე (მარჯვნივ), მიშა მეტეხელი (შუაში), ვანა დოლმაზიშვილი (მარცხნივ).

ქველი სტენის მოყვარული

გიგო თოძე (სტავს), ილიკო ქობრაშვილი (მარჯვნივ), ალექსანდრე მერაბიშვილი (შუაში), მისე თოძე (მარცხნივ) და მისგან დახატული დეკორაცია და შოთა რუსთაველის სურათი.

შინაურ კანხაში შედიოდნენ: 1) გიგო

ქელი და სხ. ამ დროს ქალის შინაურ სტენისათვის ძალიან ძნელი იყო, სხარცხვილოთაც მაინც სტენაზე გამოხვდა და ამიტომ კანხის უხდებოდა თამაში ქალის როლებში. წრმოდგენებს ხალხი ძირეულ ბევრი უსწრებოდა და სტენას მოყვარებს ტაშის ცემით აჯილდებოდა. ბილეების ფასი იყო 20 კ. — 5 კ. მერამ იყვნენ ისეთი კეთილი დამახებებიც, რომლებიც ბილეით უდიდეს ვარდა ისედაც ეხმარებოდნენ ფულით, რაკი ესმოდნენ, რომ ამ შემოსავლით წიგნები უნდა ეყიდნათ და აზრად ქანდაც სამკითხველს გასწავლა; გაზოთი „იუკრაბ“ დნიშნადა ხოდმე ზატარა რეცენზიებში ამ წრმოდგენებს სკამე ნელ-ნელა წინ მიდიოდა და ამხანაგობას რიცხვსაც თანდათან ემატებოდა. ამ ამხანაგობას კიდევ მიემატნენ გორგოლაძის დამიტრის ძე კანდილაძე, ადამ ადამიძე, სანდრო თამაზია,

ადამ ადამიძე ლიზა ვაშაიძე

გიგო გელიკურაშვილი, სხადრო ბაქრაძე, ვასო დოღმაზაშვილი (მოტოკოვსკი), აბრამი ტყეშელაშვილი, ნიკო სირაძე, შიშა შერტეხელი (ქაღვლის რეალურს სწრულებდენ) და სხვა. ამ ამხანაგობას ძრვიელ ეხმარებოდენ წიგნებით და ზიესებით: გრიგოლ ჩხრევიანი, შირაშიძე და ზაქარია ჭიჭინაძე. ასე იარსება ამ ამხანაგობამ 1887 წლის დამლევამდის და ბოლოს დაიშალა. ამავე 1887 კაიშროთა ავღლასრმა რამდენიმე წარმოდგენა ქნა ლიზა ვაშაიძისა და წყურთლის მთავრობით. წარმოდგენები იყო აქაც კერძო სახლებში სულ ცოტა ხნის, და ბოლოს შესწყდა.

ბ. ჯაბაღი

(გაგრძელება შედგება)

ადამი

სახალხო თეატრი თელავში

შეიძლება შეითხველს ეკონოს თელავში სახალხო თეატრი გახსნეს და წარმოდგენების მართვა სასურველ კლასიკურში ჩადგა. არა. ეს ასე არ არის, თუმცა სურველი გადაუდებელია, საჭიროებ, როგორც თეატრი და ცნობრებისა № 11-ში აღვნიშნე, დიდა, მხოლოდ ეს დიდი ხნის განძახული საქმე აქამდე თუ სიტყვით გამოიხატებოდა, ახლა სიტყვა საქმეზე გადადის.

ჯერ ისევ ამ 10—15 წლის წინდ თელავში შესდგა წრე, რომელსაც უნდა ეთავს სახალხო თეატრის აშენება. ამ წრეს, თუ არა ვცდებო, ერთი-ორჯულ კრებებს ქმნიდა, წარმოდგენაც გამართა და 250 თუ შერტეხელი მანათი შეკრდა თეატრის ფინდო. განძახული იყო ფინდის სასარგებლოდ სისტემატიურად წარმოდგენების მართვა. როდის დაიწყო ამ წრემ მოქმედება, ან ვისგან შესდგებოდა იგი, სწორედ ცნობები არა მაქვს, მხოლოდ ეს-კია, რომ ძრვიელ მალე მოხში მოქმედება, ხოლო ხელში შეკვრნა ის ფული, რომელიც თელავის ბიბლიოთეკის სახელობაზე იქმნა შერტეხელი აქაურ შემხველ კასში.

მას შემდეგ სახალხო თეატრზე აღწავის უფიქრია, რომ მისი აშენებით შესაძლებელი გამხდარიყო თელავში ათ-ფასიანი წარმოდგენების სისტემატიურად მართვა. როგორც ხელის შემშლელი ზიარობება ამ მხრივ თელავში, ეს უფვე გზარნა შეითხველს წინა წერილში. სხვას რომ უფელს თავი დავანებოთ, აქ შაბათ-კვირათობით უფელად შეუძლებელია წარმოდგენება, რადგანაც კლუბს არ იძლევიან და სწორედ უქმედლეუს-კი დიდი შინაშენებლობა აქვს ხალხის დასასრულებად.

ახლა საიმოვნეთ უნდა აღვნიშნოთ, რომ ექიმ ბ. ხარსელს გადაუწყვეტია სისრულიში მოაყვანოს დიდი ხნის განძახული საქმე. უმარველეს უფელისა საჭიროთა შემდგომო რამე საზოგადოება, რომ თეთციანური ხასიათი მისცემოდა. ამისთვის ბ. ხარსელს სხვებთან ერთად აღუძრავს შემდგომლობა თელავში სახალხო უფეროტიტეტის დასაწყისის შესახებ, რომლის ნებართვის მიღების უმაღლე მოახდენენ დიდ კრებას გამგებობის საზარცად. გამგებობის უმარველესი მიხანი თეატრის აშენება იქნება. სასაკვირველია, ვინც-ცა იცნობს ჩვენს საზოგადო ძალთ განწყობილებას, ადვილი არაა შენობის აშენება, მკვამი თუ-ცა სურვილი და ენერჯია იქნება, შეუძლებელიც არაფერია...

ამ საქმეში ექ. ხარსელის გარდა, დიდ მონაწილეობას იღებს ქართ. დრამატიულ დასის მსახიობი ქანი თ. გოგოლაშვილი და იმედია თელავის საზოგადოებაც საიმოვნეთით მიეგებება ამ დიდ საქმეს და ხელს შეუწყობს მის სასურველად დაგვირგვინებას.

დავიწყებული

დ. სახალ-სენაქის თეატრი

ბევრი რამ დაწერილა და თქმულა ადგილობრივი თეატრის უნუგეზო მდგომარეობის შესახებ, მაგრამ საკრებულოს წევრებს ამ ჩივილისთვის ყურადღება არ მიუქცევიათ, საქმის გასაუმჯობესებლად კონტრიკ არ დაუძრავთ და ყოველივე მოწოდება დარჩენილა. ხმად მდლოდებისად უნდაბნოსა შინაა.

ახალ-სენაქში, ამ მოხლო დაბაში, არის ორი კულტურული დაწესებულება: სამკითხველო და თეატრი. მეტია იმაზე საუბარი, თუ რა საარგებლობა მოაქვს სამკითხველოს, რაოდენ კულტურულ ძალას წარმოადგენს ქართული თეატრი ჩვენიის. ეს ყველისთვის ცხადია, ვინც კი ჟურნალ-გაზეთებს თვალუფრს ადევნებს. იმასაც ვხედავთ, რომ საქართველოში ქართული თეატრის საქმე ძლიერდება, ჩვენი ქვეყნის ლოველ კუთხეში

იმართება წარმოდგენები, შენდება სათეატრო დარბაზები და თვით ხალხიც დიდს გულ-მოღვივნებით ეტანება თეატრის საქმის გაძლიერებას. ხალხის მეკადნიეობით აშენდა სათეატრო დარბაზები დ. ლანხუთსა, ოზურგეთსა და თვით აგარაკ ბახმარონელდაც. ამ დაბებს ჩარამორჩება დ. ახალ-სენაკი, მაგრამ ამ დაბის თეატრის უწყვეტში და გატვირთულ მდგომარეობას არაფერი ეშველა: პატარა ოთახი, დამტკრეული ფანჯრები, ოცამდე ფენზომტკრეული სკამი, პატარა სცენა, რომელზედაც 12 კაცი ძლივს ეტევა, არავითარი დეკორაცია, ერთი ოთახი და ორი დახეული ორი ფარად,—აი როგორია ახალ-სენაკში თეატრი; ამას დაუმატეთ ის უწყსოება, ლანძღვა-გინება, რომელიც აქ ხდება, ყოველი წარმოდგენის მართვის დროს და ნათლად წარმოიდგებათ ჩვენის თეატრის მესვეურთ უქნარობა. ნუ თუ, ბ-ნო წყერნო, იმიტომ ხართ არჩეული წყერბათ, რომ მხოლოდ სახელს ატარებდეთ, და საქმეში კი სრული გულციობა გამოიჩინოთ? დროა ბოლო მოუღოთ დაუდევრობას, გამოიჩინოთ ფხა, შეგონოთ ქვენი მოვალეობა და შეერთებული ძალით შეუდგეთ ამ საქმის გაუმჯობესებას, სწორ გზაზე დაყენებას.

გ. ანაშვილი

წ ვ რ ი ღ ი ა მ ბ ე ბ ი

◆ **საშუალო საპატრიოტო სცენის მოღვაწეთა პირველი ყრილობის** სხდომები სრული ერთ კვირა გავრძელდა; სხდომებზე ბევრი საკუთრისმო დადგენილება შეიმუშავეს, დასაწყრე წყერთ საპატრიოთაემგვჯდომარის მხეცოვან მგოხნის აკაცისა და პრეზიდენტის წყერბთან ერთად სურათი გადიღეს. მეორე ყრილობა შესდგება ორი წლის შემდეგ, 1916 წ., ქ. ქუთაისში.

◆ **შალვა დალიანი**, ბათუმის დასის რეჟისორ-მსახიობი, ბაქოს დასის რეჟისორად იქმნა მიწყეული. აქვე მიწყევის ქ-ნი ელა ანდრონიკაშვილი.

◆ **მუსიკოსი დ. არამიზიანი** სახაფულოდ პატარა-ეცმს გაემგზავრა 20 ივნისს.

◆ **ვალ. ბუნიას** მეთაურობით შემდგარი დასი საგასტროლოდ პრევიენციისკენ გაემგზავრა. დასში 12 ქალ-კაცამდეა. დასდგევენ: „მუშის პატრიონება“-სა და „ოჯახის გაუმჯობესებას“.

◆ **თელავას და სიღნაღი** ივნისის ბოლო რიცხვებში ი. გრიშაშვილისა, გ. ვიქტორელისა და ი. ზარდლიშვილის მოწაწილეობით გაიმართება სამხიარული საღამო-წარმოდგენები.

◆ **შალვა დალიანმა** თავის დასით გასულ კვირას ქართ. თეატრში წარმოადგინა, „ჟინ არის დამნაშავე“. საზოგადოება ბლომად დწყსწრო. რეცენზიას შემდეგ დაებეძავეთ.

◆ **ახალბაზად მომეძარლი ა. ღვინიაშვილი** თვის ხმის სრულსაყოფელად ამ ზაფხულს იტალიის აპირებს გამგზავრებას, ხოლო წასვლის წინ გამართავს ერთ კონცერტს თავის სასარგებლოდ.

ვალ. ალ.-მისხიშვილი საგვარაკოდ ჯომს წყვილად.

◆ **მივიღეთ ახალი წიგნები:** 1) „საბავშვო თეატრი“, „ჟეჯილი“-ს რედაქციის გამოცემა 1913 წ. წიგნში ოთხი საბავშვო პიესა: ა) „ღმგრეზი“ ვოდ. 1 მოქ. თარ. ან. ოცენლისა. ბ) „გეგლი, თხა და ციკანი“, ვოდ. 1 მოქ. გ) „გეტრეკია მოიწამელა“, კომ. 1 მოქ. დ) „ტყულის ტყუელი მოსდევს“, კომ. 2 მოქ. —სამივე თარგმნილია ფრანგულიდან ან. წყერბის-მიერ. წიგნი შეიცავს 68 გვ. ფ. 10 კ.

2) „ღმგესები“, ბ. ე. ას. ხერხეულიძისა, 1902—1914 წ-ედ და 1885—1901 წ-ედ, ავტორის გამოცემა, 1914 წ., 31 გვ., ფ. 15 კ.

3) „გეორგი საყაქე და მისი დრო“, მ. გ. ჯანაშვილის, თბ. 1914 წ. 52 გვ., ფ. 25 კ.

4) „Каталогъ предметамъ музея груз. Духва, сост. М. Г. Джанашили, изд. Ком. Церк. Музея Груз. Духва, № 18, 1914 г., 106 ст., Ц. 1 р

5) „გეორგი ქუჩიშვილი“, პირველი (ღმგესები) და მეორე (მოთხრობები) წიგნები, გამოცემა ი. ი. ჩიტოშვილისა, ავტორის სურათით, ბიოგრაფიით და კრიტიკული მიმოხილვით. პირველი შეიცავს 158 გვ., მეორე—151 გვ. ორივე წიგნი გამოცემულია ლაზანიანად, დაბეჭდილია „ნაღდედა“-ს სტამბაში. ფასი არ აწყრია.

◆ **პირველი ქართული წარმოდგენა** სარიყამიში გამოართეს 7 ივნისს მსახიობებმა ნ. გვარამებ, ი. ყვიციამა და ნ.ჩაგუნევამ.

◆ **სცენის მოღვაწეთა პირველ ყრილობას** გარეშე ხალხის გარდა, დაესწრო 236 წყერი.

◆ **გოგონასა ქ. ბალმონტბა** უწყე გადათარგმნა „გოგონის ტყაოსანი“ შესავალი, 16 ტაბეტი, და გამოუგზავნა თამარა რუს. ყანჩელისას. თარგმანი დედანს ძლიერ უახლოვედა და საუცხოო ლმგესებითა გადაღებულა.

◆ **ღღას დილით ვ. ი. კობახიშვილი** თბილისის სამსუ. საწყე. საკონცერტო დარბაზში (გრიზოელღვის ქ.) წყითთხავს მეტად. საგულისხმო ლმგესიას—სიმბონიჯე, როგორც სახე მე-XIX-ე საუკ. ქართველისა დღევანდღამდის. ლმგესის დაწყობილებით შინაარსი აფიშებშია. დასაწყისი დიღის 12 ს. ფასი 50 კ-დან 10 კ-დე. დიღას გამეგობს ბ. ანოსპირელი.

◆ **განსული კვირის ნომერში** მოთავსებულ სამ სურათს (გ. ბარველის, ან. წყერბის და. ლ. აწყურღლის) უნდა სწყერბოდა: ჩენნი მთარგმნღლინი.

◆ **შოსღბა მოქარკვი დასი** ახალბაზდა მსახიობთავან. ამზანავობაში ირბიტებთან: ქ-ნინ: ა. ჩარყიანი, ა. კავთელი, გ. მარგველაშვილი; ბ-ნინ: ვ. ალუღიშვილი, ნ. გვარამე, ნ. ჩაგუნევა, ი. ყვიციმე, ი. თარალაშვილი და სხ. წარმოდგენებს გამართავენ სიღნღასა და მის მახრბის სოფლებში, სადაც მოსახერხებელი იქნება. გზად გავლეთით თითო წარმოდგენა გამართვენ გარე-ყახეთის სოფლებში.

◆ **რადამტია მოსტელღობისა გამომკერი** მიწყრ-მოწყრას ვერ კისრულობს.

◆ **ქ. მისხის გარდაცვალებიდან** ორმოცის დღის თვის წირვა-პანაშვილი დანიშნულია დღეს ქვაშვეთის ეკლესიაში, დღეს 9-12 ს.

29 მაისიდან გადავიდა სახანძრო სადგომში, მიხაილოვის პროსპექტზე, სინემატოგრაფი
ლოს: გვერდზე, № 131, ინჟინერ ბარტის ბაღში.

დღეს, კვირას, 22 ივნისს

სინემატოგრაფი, მუსიკა და ცეკვა

სტუმრები კლუბში შესასვლელად იხიდან 25 კ. დისაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

ქალები და სტუდენტები შესვლის ფასს არ იხდიან

კლუბი ვრცელი და ყოველ მხრივ მოწყობილია ბაღი შეიძლება გაიკვს სხვადასხვა საქველმოქმედო მიზნით გამართულ სეირნობითათვის.

კლუბში გამართება ხოლმე **ლექციები, კონცერტები, წარმოდგენები, სამუსიკო, სალიტერატურო და ვოკალური საღამოები და აგრეთვე სახალხო სეირნობანი.**

ალსასრული ალაშიანის ტანჯვისა სუსუნაბის ფაქლოზა.

4 წ. გვიდა, რაც ჩემი გამოგონილი წაბალი „რაპიდი“ გასასყიდად გამოვიდა სამკურნალო, საბჭო კოს ნებართვით № 1295, სუსუნაბის წამლობისთვის, როგორც მგარი, ისე ხრონიკულისა. ამ ხნის განმავლობაში „რაპიდი“-ს პრეპარატი ათასობით ავადმყოფი სრულიად განიკურნა, რომელთაგანაც სამადლობელი წერილები მაქვს. წამლობის ასეთი ნაყოფი უღლებას მძალეც, პრეპარატი „რაპიდი“-ი, როგორც ყველაზე არსებითი და სწრაფად მომქმედი საშუალება ამ სნეულებისა, ვერჩიო ყველას.

უქანასნელ წლის დავიკრებვამ კვლავ დაამტკიცა, რომ „რაპიდი“-ის პრეპარატი წამლობის შემდეგ სუსუნაბი რომ არ მორჩენილიყოს, ამისთანა ზემოხსენებარა ჩრის; ამისათვის გადავრით ვცხადებ, რომ რაც უნდა ხანგრძლივი იყოს ავადმყოფობა, ჩემი გამოგონილი საშუალებით სამ კვირაში წამლობა საქარისისა სუსუნაბის მოსარჩენად, და „რაპიდი“-ის ზემოხსენებით სრულიად მორჩენილად უნდა ჩაითვალოს.

მართალია, უქანასნელ წლებში სუსუნაბის (განორიკი) წინააღმდეგ ბევრი საშუალება გამოჩნდა, რომელნიც ჩაქრა და არსებით განუკურნებას ჰპირდებოდნენ და ავადმყოფთ, შესაძლოა, გულზე გაუტყდნათ ამ წამლობის უნაყოფობით და სამართლიანად შეუძლიან ეჭვის თვალთ შეხედნან ჩემს წამლობას, — ამ შეთხვევაში მათ ყურადღებას იმ გარემოებაზე მივაქცევ, რომ ჩემი რწმენა „რაპიდი“-ის უფრობაზეა და ჩემი დაპირება ლიტონი სიტყვა რომ არ არის, იმის დასამტკიცებლად ყველას, ვინც ჩემგან პრეპარატ **რაპიდი-ის** ორს ორმაგ ფლაკონს (წამლობის მთელი კურსი) დაიბარებს, წამალთან ერთად ეგზავნება ჩემგან ხელწერილი, რომ უკეთუ არ მორჩინოს, ფულს უქანავე დაეუბრუნებ.

ნიმუში ჩემის ხელწერილისა:

„მე, ამისა ქვემოთ ხელისა მომწერელი, ამ ხელწერილს ვაძლევ ბატონს (ამასა და ამას) იმაში, რომ მივეციე რა მას ჩემი „რაპიდი“-ის ორი ფლაკონი, სუსუნაბის წინააღმდეგ, თავიები ვარ, რომ 20 დღის წამლობის შემდეგ ეს სნეულება სრულიებით

გაქრება. თუ აღნიშნულ ვადაზე რომელიმე ლაბორატორიაში მარტის გამოკვლევის შემდეგ აღმოჩნდება განუკურნებელი, მაშინ ვალდებულ ვარ რვა მანეთი დაეუბრუნო“ (ხელ. მოწერა.)

ზემოდ მოყვანილ ცნობას, რომ ბევრ განუკურნებულ ავადმყოფებისაგან სამადლობელი წერილები მაქვს, ვადაწყვიტე ჩემს განცხადებებში მოვითხოვო ხოლმე ახალი მადლობის წერილები. ამ წერილების დედანი (აუთენტიკალი) ჩემთან ინახება და ყოველს მსურველს შეუძლიან მათი ნახვა. წერილების სინამდვილეში თავიები ვარ. თუ რომელიმე მათგანი დედანს არ ეთანხმება, ვალდებული ვარ, ვადავინალო 1000 მანეთი რომელიმე საზოგადოების სახარგებლოდ.

წერილი მე—9 ი. მ. ს. დიდად და დიდად გამოდლობთ თქვენის წამლის „რაპიდი“-ისათვის. ვეცდები ეს წამალი ვერჩიო ჩემს ნაცნობებსაც და ამით დაგიმტკიცეთ ჩემი მადლობა.

თქვენი პატივისცემული ე. მ. ს. ქალ. როგონი. წერილი 20-ე მ.ხ. ბანი დელბურე! ამით პატივი მაქვს გაუწყუთ, რომ არასოდეს არ მოველოდი ისეთ შედეგს, რასაც მივაღწიე. ბევრნაირი წამალი ვცადე მაგრამ უნაყოფოა. ესაა კი ყველა ჩემს ნაცნობებს, ვინც ამ სნეულებით იტანჯება, ვერჩე თქვენს პრეპარატს „რაპიდი“-ს, რომლის წყალობითაც სრულებით განიკურნება ამ სნეულების ყველა შედეგებისაგან, გულწრფელის პატივისცემით პ. ქ. ქალ. სეფასტაპოლი.

ფსადლებით და გავაზენით 9 მ.ფსადლებით იგზავნება მხოლოდ 3. მან. გამოგზავნის შემდეგ. გოხოთ შეევეთისა და ცნობებისათვის მიპაზროთ:

თბილისი № 1 ჩემს წარმომადგენელს ქ. აკოპიანს, ლორის-მელიქოვის ქ. № 16, 13, სახელმწ. ბანკის პირდაპირ. დღის 11—2 ს. და საღ. 5—7 ს. აგრეთვე ისეილება მმ. ტერეგოროვის აფთიაქში. ნეკრასოვისა და რაზიხების ქუჩ. კუთხეში, ვიორნიკოვის ძეგლის მახლობლად.

პატივისცემით მ. დელაბურა, მოსკოვი, ნეგონის მისხა. № 14, № 4.

ეპიგრაფი:

მ. იაშვილი

(თბილისის საქალაქო 1-ლ ნაწილის
მკურნალი)
შინაგან ჯვადმყოფობათა.
დილით 8—10 ს., საღამოთი 5—7 ს.
წყნეთის ქ., № 19.

ქბილისა ალ. სოლოდაშვილი

იღებს ჯვადმყოფებს,
დილით 9—2 სათ., საღამოს 5—7 სათ.
გოლოვინის პრ., № 12.

3. დ ღამაშვიძე

შინაგან და ბავშვთა ჯვადმყოფობისა.
ვარდის უბნის ქ. № 9.

6. მ. თიანაძე

(თბილისის საქალაქო მკურნალი)
შინაგან სნეულებათა
დილით 12—1 ს., საღამოთი 5—5 ს.
კიროანის ქ. № 18

მ. ა. მიქელაძე

შინაგან და ბავშვთა ჯვადმყოფობათა.
საღამოთი 6—7 ს.
მიხეილის პროსპ. № 117. ტელეფ. 8—16.

8. ვ. ნათიშვილი

კანისა, ვენერაული და სიფილისისა.
დილით 11 $\frac{1}{2}$ —1 ს., საღამოთი 6—7 ს.
მონუმენტის ქუჩ. № 5. ტელეფ. 4—87.

ა. ნ. დიასამიძე

ორდინატორი თბილისის სარკინის
გზო საავადმყოფოსი)
კანის, ვენერაული და ჯანსაღისა.
შუადღით 1—2 $\frac{1}{2}$ ს., საღამოთ 6—8 ს.
მუსკოვის ქ. № 4.

ივ. ვ. გომარათელი

შინაგან ჯვადმყოფობათა
1 იენისიდან
ბორჯომში

ექ. ვახტანგ დამბაშიძას

სანატორიუმი

პატარა-ცემში, ბაკურიანის გზაზე

ძალ-ვაჰთათივის 8—5 წლამდე

დაწერილებით პირობები მსურველთ გაეგ-
ზანებათ ფოსტით მოთხოვნილებებისათანავე.

მისამართი: თბილისი ექ. ვ. დამბაშიძე

ვარდისუბნის ქუჩ. № 9. (წ.)

ხელოვნურად **სამკურნალო** და **შეზავებული** ხილეულობის წყალი

მიტროფანე ლალიძე დ ამ.

მზადდება საუკეთესო ხილეულის წვეწინსაგან. წმინდა შა-
ქართ, ქიმიურად გაწმენდილი მასალებისაგან, გამოხდი-
ლი და ნაღული წყლით.

გამო და სუნი საამაში აქვს.

ფირმა დაჯილდოვებულია წყლის საუკეთესო ღირსების-
თვის დიდი ოქროს და ვერცხლის მედლებით და ცნობი-
ლია სრულიად უვნებლად თბილისის გუბერნიის სამკურ-
ნალო მმართველობისაგან (№ 5792)

ქარხნები იმყოფება: თბილისში—გოლოვინის პროსპ.
№ 6, ტელეფ. № 4-11, ქუთაისში—ბუშკინის ქ. № 5.

(20—15)

იოსებ იმდაშვილის გამოცემა № 51

სინათლე

ზღაპარი-ფეე-
რია 3 მ. და
7 ს. ი. გავაგანიშვილისა, ავ-
ტორის მოკლე ბიოგრაფიით, სუ-
რათებით და ექვსი ნახატი.

წ. 30 ქ. ათბლევ და ასობლივ
ნაღზე მყიდველთ თითო წიგნი
დაეთმოა 22 კ. ფასდაღებოთაც
გაიგზავნება.

მისამართი: თბილისი, რედ. „Tea-
ტრი და Цховრება“—Иосифу
Имедашвили.

(10—1)

ახალი წიგნი

დექსები, სცენები და
მოთხრობები

ა. მ. ახანაზარძისა

ავტორის პორტრეტით, კრი-
ტიკული წერილით და სხვა
სურათებით. ფ. 60 კ. საწყობი
ავტორთან—საპერის ქ., № 5,
საქ. სახლი. წიგნით მოვაჭრეებს
ჩვეულებრივი % დაეთმოა.

(5—1)